

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Ängoms förskola

Giltighetstid: 2021-01-01 – 2021-12-31

Ansvarig rektor: Kicki Unger

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetsätt

På vår förskola är värdegrundsarbetet viktigt och det råder nolltolerans mot att på något sätt kränka, diskriminera eller trakassera en annan individ.

Vi vill ha vår förskola fri från diskriminering och kränkningar. Både vuxna och barn behöver ha kunskap och mod att stoppa om det skulle ske någon av kränkning eller diskriminering.

Vi arbetar mot Barn och utbildnings tidigare vision: ”Alltid bästa möjliga möte för fortsatt lärande”.

Vårt mål är att alla ska känna glädje, trivas och känna trygghet på förskolan. Vårt förhållningssätt grundar sig på ett gott och respektfullt bemötande, som utgår från de grundläggande värdena i skollagen och förskolans läroplan. Vi identifierar och stärker det positiva bemötandet, förhållningssättet och förutsättningar för att jobba mot nolltolerans.

Vi har få men tydliga regler för att bevara trygghet och trivsel. Detta uppmärksammas och är en viktig del under hela dagen.

Trivselregler:

- Vara god kamrat - ha ett respektfullt förhållningssätt.
- Att värna om varandra och vår miljö.
- Att lyssna på varandra.

Förskolans uppdrag är att följa de normer och värden som står i läroplanen. Alla människors lika värde, respekt för individen och ett demokratiskt klimat. Genom att vara närvarande vuxna kan vi se till att alla barn får rätt till inflytande och delaktighet.

Vi arbetar systematiskt med hjälp av kvalitetsindikatorn ”Atmosfär och organisation, kring bl.a. trygghet. Avdelningarna gör en självvärdering som visar på vad som är aktuellt att jobba med på respektive avdelning. Därefter gör vi en handlingsplan varje år som följs upp och utvärderas.

För att barnen i framtiden ska bli goda samhällsmedborgare arbetar vi förebyggande mot samtliga diskrimineringsgrunder och vi vuxna är förebilder. Eftersom det är förskolans ansvar att upptäcka, åtgärda och förebygga kränkande behandling arbetar vi med att få en struktur över likabehandlingsarbetet, att det ska vara ett levande dokument som är en del av det dagliga arbetet och som är känt av alla.

3. Kartläggning av riskområden

Vid observationer har vi sett att vissa barn använder sig av ett uttänkt sätt att styra på ett negativt sätt.

Vissa platser på utegården är mera undangömda t ex. bakom kiosken, huset, planket och vid utkanten av gården när det är mörkt (där syns barnen dåligt). Där kan konflikter ske och mindre trevliga ord sägas som vi behöver uppmärksamma, arbeta vidare med och förebygga tillsammans med barnen.

Det har stor betydelse var de vuxna befinner sig på gården. När det finns närvarande vuxna ger vi barnen bra förutsättningar till goda möten för lek och lärande. Det blir färre konflikter där pedagogerna är och vi tänker att konflikter kan leda till kränkningar.

Lek i mindre grupper är också en framgångsfaktor. När det blir många barn i samma lärmiljö blir det svårare att kommunicera och komma överens. Det är större risk för konflikter när många barn leker på en begränsad yta. Det blir även svårare att hinna avstyra konflikter.

De yngsta barnen är där pedagogerna är. Är pedagogerna i samma rum så är även barnen där vilket gör att det blir många barn på samma ställe som ska komma överens. Konfliktrisen ökar. Det blir svårare för pedagogerna att avstyra konflikten och det kan leda till kränkningar. Det har gett goda resultat när pedagogerna delar upp sig och finns nära barnen på olika ställen.

Det är viktigt att fördela sig strategiskt både inom- och utomhus. Även dela upp barnen i olika miljöer.

Goda rutiner vid övergångar, t ex. när man ska gå in eller ut, ex. gå i omgångar så det inte blir för många i hallen etc. minskar risken för konflikter som kan leda till kränkningar.

Om pedagogerna på avdelningen för yngre barn är i rörelse utomhus blir en del nyinskolade barn otrygga. Sandlådan i mitten av gården blir en trygg plats om

någon/några pedagoger stannar där. Andra barn behöver få utforska gården och en annan pedagog kan vara mera rörlig.

Genom medvetna, lyhörda och närvarande pedagoger har barnens möjligheter att bli sitt bästa jag ökat.

Vi ser också att vi behöver ha en tydlig struktur över likabehandlingsarbetet. Det främjande arbetet behöver tydliggöras i kommande års plan.

4. Mål för arbetet

- Vi har tydliga strukturer, rutiner och arbetssätt för likabehandlingsarbetet.
- Vi arbetar förebyggande gentemot samtliga diskrimineringsgrunder.
- Vi har en tydlig plan för hur vi arbetar med värdegrundsmaterialet, ”10 små kompisböcker”
- Vi förebygger konflikter eftersom de kan leda till kränkningar.

5. Handlingsplan

Vi ska arbeta främjande mot alla diskrimineringsgrunder och för att vi ska säkerställa att det sker kommer de att finnas i förskolans års hjul. Likabehandlingsplanen och diskrimineringsgrunderna finns som stående punkt på Apt så att vi kollegialt kan lära av varandra och ta idéer av varandra, skapa samsyn och likvärdighet.

- Aktuellt på avdelningen/förskolan.
- Hur gör vi?
- Aktuell diskrimineringsgrund

Under året genomförs planerade aktiviteter med barnen med koppling till diskrimineringsgrunderna. Vi gör ett medvetet val när vi lånar böcker på biblioteket för att lyfta diskrimineringsgrunder och motverka stereotyper. Vi har införskaffa kompisböcker som ett reflektionsmaterial tillsammans med barnen som hjälp för reflektion för hur barnen kan agera vid konflikter. Bilder och korta texter kan de ge dem redskap. Dessa böcker finns anpassade för yngre och äldre barn. Kompisböckerna och liknande böcker kring barnkonventionen finns även digitalt via Poly-Glutt. Ex. Säg stopp när man inte vill. Vid pedagogmöte reflekterar pedagogerna och delger varandra hur vi jobbar med dessa. Pedagogerna ska fördjupa arbetet med värdegrundsfrågor och konkretisera dessa med barnen och varandra på ett tydligt sätt både i vardagliga rutinsituationer som i planerade aktiviteter.

Ansvar:

Göra årshjul - rektor.

Följa årshjul - alla.

Kompisböckerna: 1 pedagog/avdelning ansvarar - aktuell bok, presenterar för vårdnadshavarna via dokumentation på anslagstavla och via veckobrev i V klass.

Uppföljning: Pedagogmöte 1/avdelning och rektor.

Uppföljning/utvärdering: Höstens utvecklingsdag 2021

Kartläggningen har visat på vilka områden på gården där det kan förekomma konflikter och därmed visat på var pedagogerna bör befinna sig för att öka känslan av trygghet för alla barn. Avdelningspedagogerna har rutiner för och planerar för hur de ska organisera sig under dagen.

Ansvar: Alla pedagoger

Uppföljning: Avd. reflektionstid

Utvärdering: Höstens utvecklingsdag 2021.

Genom att dela in i mindre grupper blir det lättare att ta tillvara varandras olikheter som en styrka. Det blir färre konflikter när det inte är så många att samspela med. Därför ska vi tänka på att dela in i mindre grupper både genom att vara ute/inne och genom att erbjuda intressanta undersökande lärmiljöer där barnen kan leka i mindre grupp både ute och inomhus. Pedagogerna behöver även styra vilka barn och hur många barn som kan vara i olika miljöer för att skapa goda möjligheter till samspel, lek och minska risken för konflikter som kan leda till kränkningar

Pedagogerna ska av samma anledning finnas nära barnen och dela upp sig på strategiska platser, för att minska risken av att konflikter sker och finnas där för att ge barnen verktyg att hantera de konflikter som ändå uppstår. Rutiner vid övergångar ska vara överenskomna och nedskrivna.

Ansvar: Alla avdelningar. Förskolläraren har ett extra ansvar.

Uppföljning/utvärdering: Avd. följer upp på reflektionstiden.

Utvärdering av målen: Höstens utvecklingsdag 2021

6. Utvärdering av genomförda insatser

Utvärdering av tidigare plan visar att barnen trivs och föräldrar känner sig trygga att lämna barnen på vår förskola (föräldraenkäten). Vårt arbete med värdskap, där ett trevligt bemötande mot alla har varit en viktig del. Genom den dagliga öppna dialogen med föräldrar och i arbetslaget får vi tillsammans förståelse för barnen.

När vi är goda språkliga förebilder och uppmärksammar det ”goda” språket i vardagen så ger det avtryck i barnens språkbruk. Vi har även uppmärksammat barnen

på vilket språk de använder till varandra genom vardagliga samtal i olika gruppkonstellationer. Genom att vara närvarande i barnens lek hör vi hur barnen pratar till varandra och kan stödja och uppmärksamma det.

I arbetet med att olikheter är en styrka och allas lika värde har det varit lättare att komma överens, lyssna på varandra och ta tillvara på detta när vi har delat in barnen i mindre grupper. Genom medvetna, lyhörda pedagoger har barnens möjlighet att bli sitt bästa jag ökat.

Likabehandlingsarbetet har inte haft någon tydlig struktur. Målen behöver vara konkreta och utvärderingsbara.

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

Vi har kontinuerliga samtal om ”hur vi bemöter varandra och när det känns bra”, för vi vill att barnen skall vara medvetna om nolltoleransen. Utifrån barnintervjuer ser vi hur klimatet och samspelet fungerar i gruppen och arbetar fram gemensamma regler som gäller för vår förskola.

I förskolans värdegrundsmaterial ”Tio små Kompisböcker” görs barnen delaktiga i vardagen i likabehandlingsarbetet. De får träna hur man är en bra kompis.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när barn kränker barn

- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar avdelningens pedagoger
- Avdelningens pedagoger kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
- Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
- Skyndsam anmälan till LISA-systemet. Utöver anmälningskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan specialpedagog behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar barn

- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

• **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

• Sexuell läggning

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

• Ålder

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.